

Fodor Gábor: A MAP program¹: térkép a pedagógus lelkéhez

2001. október 28-án 369 pedagógus érkezett meg Zánkára, az első MAP (Mentálhigiénés Alapképzés Pedagógusoknak) programra. Nem tudták pontosan mi is vár rájuk az elkövetkező négy napban. Nem tudták mi az a mentálhigiéné és miért van szükségük rá. Eljöttek, mert küldték őket, mert szükségük volt a 30 órára, mert izgatta őket, mi is történik itt velük. Aztán elindult a csoportmunka (25 csoportban párhuzamosan) és a részt vevők kezdték megérteni, hogy a képzés nekik és róluk szól. Megértették, hogy a „mentálhigiéné” - ami eddig csak egy idegen divatszó volt számukra - olyan konkrét segítséget jelent, amelyet tanári munkájukban épp úgy alkalmazhatnak, mint személyes életükben. Megtapasztalták, hogy van hely, ahol foglalkoznak az ő szakmai problémájával, van fórum, ahol megoldást kereshet kérdéseire, és vannak szakemberek, akik segítenek a válasz megtalálásában. Megtapasztalták, hogy a mentálhigiénés ismeretek más megvilágításba helyezik eddigi tudását. Hiszen a mentálhigiéné² olyan interdiszciplináris (tudományok közötti) szemléletmód és többlettudás, amelyre minden segítő foglalkozásúnak (pedagógus, orvos, szociális munkás, lelkész) szüksége lenne ahhoz, hogy munkáját ne csak hatékonyabban, hanem –önmagára is jobban figyelve - kevesebb lelki sérüléssel végezze.

Öt év alatt nyolc MAP csoportot vezettem (128 résztvevő) és négy tréningnek voltam szakmai vezetője. A személyes kapcsolatok által, és a tréning végi visszajelzések segítségével, formálisan és informálisan rengeteg információhoz jutottam. Mivel a képzés résztvevői reprezentálják a magyar pedagógustársadalmat, mind életkor, mind lakhely, illetve iskolatípus tekintetében, ezért a kérdőívek kiértékeléséből és a személyes beszélgetésekből levonhatók alábbi következtetések az egész pedagógustársadalomra vonatkoztathatók.

- A pedagógusok egyre eszköztelenebbek a nevelési helyzetek megoldásában.
- A nevelési problémák egyre szélsőséesebbek, és egyre nagyobb terheket okoznak.
- A pedagógusok elemi igénye, hogy valódi eszközök legyenek a kezébe.
- Az iskolába kerülő gyermekek hozott (lelki) problémái szakszerű hozzáértést igényelnek és erre sem a pedagógus nincs felkészülve, sem az iskola nem rendelkezik szakemberrel, illetve a szakember alkalmazásához szükséges forrással.
- Az eszköztelenség és a többi teher frusztrálja a tanárokat. A frusztráció szorongást okoz, a szorongás veszélyezteti a lelki egyensúlyt³, csökkenti a teljesítményt és az önértékelést.

A MAP program segíthet azzal, hogy eszközt ad, fórumot, szakembert biztosít, kapcsolatokat épít. Az előadás bemutatja a programot és az elért eredményeket, és egy lehetséges jövőképet is felvázol.

¹ Grezsa Ferenc: Az Oktatási Minisztérium Mentálhigiénés Szakértői Bizottságának tevékenysége in.: Új Pedagógiai Szemle 2001 május, 72-73. o. Program alkotói: Bagdy Emőke, Fodor Gábor, Grezsa Ferenc, Ónody Sarolta, Rudas János.

² Tomcsányi Teodóra és Jelenits István, valamint Grezsa Ferenc szerkesztésében jelent meg a "Tanakodó" c. tanulmánykötet (Simmelweis Egyetem TE – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány – Híd Alapítvány kiadása 1999.) Ez az az összefoglaló mű, amely jól értelmezhetően definiálja a mentálhigiéné jelentésvilágát, annak interdiszciplináris jellegét, és a pedagógiában betöltött szerepét. 16-45.o.

³ Pável Magda – Ónody Sarolta – Vikár György: Életesemények lelki zavarai I. SE-TF Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány 2002. 110-111. o.